

Oheismateriaali 1. Koulurakennuksen laajuuden (vl. 0-6 ja 0-9) vertailu pedagogisesti ja toiminnallisesti

	Koulurakennus 0–6 luokille	Koulurakennus 0–9 luokille
Edut	<ul style="list-style-type: none"> • Koulurakennus on pienempi, oppilaita ja opettajia on vähemmän, jolloin kouluyhteisö on tiiviimpi. • Selkeä tilojen hahmottaminen ja hallittavuuden tunne. • Lukujärjestyksen teko ja ruokailuiden porrastaminen on helpompaa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhtenäinen esi- ja perusopetuksen rakennus luo oppilaalle turvallisemman kasvuympäristön ja yhtenäisemmän oppimispolun koko esi- ja peruskoulun ajaksi sekä poistaa nivelvaiheen ala- ja yläkoulun väliltä. • Turvallinen ja luonteva ympäristö eri-ikäisten lasten ja nuorten kohtaamiselle ja yhdessä oppimiselle. Eri-ikäiset lapset tukevat myös toistensa kokonaisvaltaista kehittymistä. • Mahdollistaa sen, että samassa rakennuksessa voi olla myös perheen muut sisarukset samaan aikaan. • Yhdeksän kouluvuoden aikana koulun säännöt ja toimintatavat tulevat oppilaalle hyvin tutuiksi ja on mahdollista luoda pitkäkestoisia ihmissuhteita muihin oppilaisiin ja opettajiin. • Opettajakoulutus antaa laaja-alaisen kelpoisuuden opettaa joustavasti eri kouluasteilla. Opettajankoulutuksessakin pyritään siihen, että luokanopettajaksi ja aineenopettajaksi opiskelevat kohtaavat jo koulutuksen aikana. • Yhtenäisessä peruskoulussa luokanopettajien ja aineenopettajien yhteistyö tiivistyy luonnostaan. Mahdollisuus käyttää opettajia joustavasti eri vuosiluokilla parantaa opetuspalvelujen laatua ja opettajien osaamisen hyödyntämistä. • Yhtenäiskoulu edistää opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista ja eheyttää koulun toimintakulttuuria.

		<ul style="list-style-type: none"> • Yhtenäiskoulu lisää pedagogista osaamista ja edistää uusien toimintamallien ja opetusjärjestelyjen käyttöönottoa. • Yhtenäiskoulu luo mahdollisuuden antaa selkeät puitteet eri luokkasteiden opettajien yhteistyölle ja tarpeen vaatiessa myös yhteiskäytölle opetuksessa. • Samat opettajat pysyvät parhaimmillaan oppilaiden ympärillä ensimmäisestä luokasta peruskoulun loppuun asti (vahva oppilaantuntemus). Vastuuta oppilaasta jaetaan useamman opettajan kanssa. • Opettajien monipuoliset koulutustaustat vaikuttaisivat myönteisesti oppilaiden osaamiseen ja kasvuun: pienimmät oppilaat hyötyisivät aineenopettajien asiantuntemuksen hyödyntämisestä varhaisemmillä luokilla, kun taas luokanopettajien kasvatuksellinen ote ja pitkäaikainen kasvatussuhde olisivat eduksi vanhemmille oppilaille. • Yhteisopettajuuden mahdollistaminen joustavilla tilaratkaisuilla.
Haasteet	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan eheän koulupolun katkeaminen 6. luokalta 7. siirryttäessä. • Nivelvaiheiden madaltaminen koulujen välistä yhteistyötä kehittämällä on vain rajallisesti mahdollista verrattuna siihen, jos koulunkäynti jatkuisi seitsemännellä luokalla entuudestaan tutuissa tiloissa tutun henkilökunnan ympäröimänä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rakennus on suuri ja ihmisiä on paljon. • Tilojen hahmottaminen ja hallittavuus hämärtyy. • Oppilaiden ikäjakauma on suuri (5/6–16-v.), mikä on huomioitava tilasuunnittelussa. • Lukujärjestyksen suunnittelu ja esim. ruokailuiden porrastaminen suurelle oppilasmäärälle on työläämpää.

	<ul style="list-style-type: none"> • Fyysisesti toisistaan erillisinä toimivat ala- ja yläkoulut ylläpitävät perusasteen kahtiajakoa. • Luokan- ja aineenopettajien arkikohtaamiset ja yhteistyömahdollisuudet jää vähäisemmäksi. • Kahdessa rakennuksessa toimiminen vaikeuttaisi aineopetuksen hyödyntämistä alemmilla luokka-asteilla. • Opettajien siirtyminen koulusta toiseen aineopetuksen antamista varten on epäkäytännöllistä, koska tuntien valmistelu vie aikaa ja on osin paikkaan sidottua. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhtenäisen toimintakulttuurin rakentamisessa yhdeksi suurimmista haasteista nousee ala- ja yläkoulujen lähtökohtaisesti toisistaan poikkeavat toimintakulttuurit (mm. luokanopettajien ja aineenopettajien erilainen työnkuva).
--	---	---

Selvityksessä hyödynnettyä taustamateriaalia:

- OPH 2020, Perusopetuksen ja kouluverkon tulevaisuudennäkymiä (Opetushallitus 2020:25).
- Sahlstedt, H. 2015. Pedagogisesti yhtenäinen peruskoulu. Tapaustutkimus opettajien, oppilaiden ja huoltajien näkemyksistä. Helsingin yliopisto. Tutkimuksia 364.
- Sivistyksen suunta 2025 - Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma. Luettavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Sivistyksen%20suunta%202025.pdf>
- SOVV 17.01.2019 § 4 "Hallinnollisesti yhtenäinen suomenkielinen peruskoulu".